

"Hvert utilbørligt Ord"
Prædiken af Pastor Douglas Taylor.

Tale eller samtale er et guddommeligt privilegium; en kostelig gave, hvis værdi eller gode indflydelse vi måske bedst kan vurdere, hvis vi prøver at forestille os, hvad livet ville være uden den evne til at udtrykke tanker og ideer, og vore ømmeste følelser gennem det talte ord.

Af alle skabninger og ting, som Herren har skabt, er det kun mennesker, som besidder evnen til at tale. Hvem vil benægte, at dette er et privilegium og en yderst kostelig gave? Intet mineral, plante eller dyr er i stand til at tænke på sin skaber, og af sit hjerte takke Ham for livets gave. Kun menneskelige væsener kan resonere og tænke, og som følge deraf tale og synge. At kunne ytre sig i taknemmelighed, lovprisning, at være i stand til at synge lovsange og takke - dette er et privilegium, som kun er forbeholdt menneskeslægten.

Talens brug i tilbedelse nævnes først og fremmest, fordi det er af største vigtighed, nemlig talens ophøjede nytte, som er givet mennesket, for at han kan bekende og anerkende Herren, og således komme i en tilstand, hvori han mere fuldt kan modtage fra Herren, som bestandig er villig til at give sit eget til andre.

Dyr og de ting, det står på et lavere trin end mennesket, kan kun modtage i stilhed og ikke takke den Guddommelige Skaber.

Enhver nytte har sin glæde; jo mere ophøjet nytten er, desto dybere er dens glæde eller behagelighed. Følgelig kan glæde ved samtale være meget dyb, og en virkelig menneskelig behagelighed. Ordet menneskelig bruges her om alt, hvad der virkelig er et billede af det guddommelige menneskelige. Hvorsomhelst der findes menneskelige væsener er det tale og samtale, hvadenten det er på jorden eller i den åndelige verden. (AC. 1634-1650. HH. 234-245). Der læres os i virkeligheden mange ting i den himmelske lære om ånders og engles tale, som f.eks. at "i al englelig samtale er der en harmoni ligesom den findes i sange". (AC. 9179) "at når genstanden for samtalen drejer sig om ægteskabelig kærlighed og dens oprindelse, var der ophøjethed i englernes tale, som fra flammende kærlighed" (C: L 183)

Vi bliver også mindet om at "siden englernes tale overensstemmer med deres tilbøjelighed, og deres tilbøjelighed tilhører deres kærlighed, og siden den himmelske kærlighed består i kærlighed til Herren og til næsten, er det tydeligt, hvor udsøgt og behageligt deres tale må være, idet den ikke alene påvirker øret, men også sindets inderste dele hos dem, der lytter til den . . . thi det er kærligheden, der taler." At tale fra kærlighed det er det ideelle, den sande livs orden for menneskelige væsener. Jo nærmere vi når til dette ideal, desto mere fuldkommen og mere ubeskrivelige er behagelighederne af samtale; jo længere vi fjerner os fra dette ideal, desto mere ufuldkomne er behagelighederne.

Tale, som udgår fra kærlighed til Herren og næsten ved hjælp af deraf følgende visdom i tankerne, er sand englelig tale, eller, hvad der er det samme, sand menneskelig tale. Der kan kun forventes, at der i kirken skal være den slags samtale i hvilken englene taler; thi hvad der udgør himlen udgør også kirken (H:D 241).

Kirkens funktion består i at være modtag for himlens varme og lys. I den kristne kirkes første tid, var den virkelig et sådan modtag for himlens varme og lys. Der var en nær forbindelse mellem himlen og kirken på jorden.

De første kristne glædede sig i høj grad ved at tale med hinanden. De vurderede i høj grad den ophøjede nytte af samtale, og passede på, at deres samtale kom fra kærlighed. Det læres os: "De samtalte ved bordet, både om huslige og borgerlige ting, men i særdeleshed om, hvad der Angik kirken. Og fordi disse fester var kærlighedsfester, var der kærlighed til stede med dens glæder og behageligheder i hvilket som helst emne de talte om. Den åndelige sfære, som herskede ved disse fester, var en sfære af kærlighed til Herren og til næsten, som glædede alle sind, blødgjorde lyden af deres stemme og fra hjertet udbredte festlighed til alle sanser . . . Med hensyn til sociale forsamlinger, bragtes der også en trøst til kirkens besværligheder, tider, hvor de glædede sig over dens fremgang, rekreation for sindet efter studier og arbejde, og på samme tid lejlighed til samtale om forskellige genstande; og da disse udstrømmer fra åndelig kærlighed som fra en kilde, var de rationelle og moralske i deres åndelige oprindelse." S.K.R. 433, 434)

Fra disse og andre beretninger, og ligesom af erfaring; er nytten som samtale som et middel til rekreation, til afslappelse og fornyelse af sindet, velkendt. Det er også velkendt at behagelig samtale ved måltider forøger betingelser for legemet og hjælper til fordøjelse af føden (AC. 5576).

Alt hvad der her er sagt om den store nytte, som samtaler tjener til, skulle advare os imod at tale uden refleksion og hensigt. og således gå ud fra talens privilegium som givet. Det er af vigtighed at vurdere nytten først, så vi kan se, hvad vi skal undgå; thi vi advares i evangeliet, at "utilbørlige ord" ord, som ikke har nytte til formål, som ignorerer eller åbenlyst forkaster den guddommelige hensigt, som Herren havde ved at give mennesket talens brug eller gave - skal der gøres regnskab for på dommens dag. (se Matthæus 12:36). Hvad der er "et utilbørligt ord", kan ses fra et ørkesløst menneske. Et ørkesløst menneske er et unyttigt menneske, han gør intet godt for nogen, men tilfredsstiller simpelthen sine egne tilbøjeligheder, og søger udelukkende sin egen behagelighed. I stedet for at ønske godt for andre, ønsker han kun godt for sig selv alene. I stedet for at ønske at tjene andre og fremme det almene vel, ønsker han at andre skal tjene ham, og tage fra det almene gode, hvad der tilfredsstiller hans begær. Han ønsker at tage, ikke at give.

Kærlighed til selvet og til at herske over andre, for sin egen skyld, findes i ørkesløshed, som er selve det modsatte af nytte. Behag i dovenskab og selvtilfredsstillelse er fra helvede, mens glæde ved at gøre nytte er fra himlen. Og det kan tilføjes i forbigående, at et menneske, som er meget aktiv, dog kan være i kærlighed til dovenskab, hvilket kan ses fra dem, som under deres arbejdsdage længes efter de dage, hvor de kan trække sig tilbage, og som de eftertragter, som en tid af ørkesløshed. Således er et utilbørligt ord, et ord, der ikke udretter noget godt for nogen.

Den, som taler et nyttesløst eller utilbørligt ord, ønsker - i det mindste midlertidigt kun godt for sig selv alene, og at tilfredsstille sin egen fornøjelse. Han søger ofte at ophøje sig selv på en andens bekostning, ved at forklejnne en anden og indbyde til en sammenligning med sig selv. Og man må indrømme, at der i virkeligheden er få, som ikke på samme tid

falder for fristelsen til at udtale et utilbørligt ord, et ord som er unyttigt. Men hvem der gør det til en vane, hvem der er karakteriseret som en, der taler utilbørlige ord og er kendt for sin sladder, bør være meget taknemlig mod Herren for hans påmindelse. "Mennesket skal gøre regnskab på dommens dag for hvert utilbørligt ord han har talt, thi af dine ord skal du retfærdiggøres og af dine ord skal du fordømmes."

Vi skal gøre regnskab for hvert utilbørligt ord, eller som det siges, give en grund for det. Det er kendt i kirken, at i det andet liv "er intet skjult, som jo skal blive åbenbaret. og intet er lønligt, som jo skal blive kendt." Derfor alt hvad I har sagt i mørket, skal høres i lyset; og hvad I har talt i øret til kamrene, skal blive prædikeret på tagene." (Lukas 12: 2,3)

Intet kan forblive skjult, ikke engang den herskende kærlighed, hvadenten den er god eller ond, thi det er dette, der ligger til grund for det vi siger. Vore ord korresponderer med vore tanker, som fremstilles på det fysiske plan her på jorden. Men vore tanker svarer til tilbøjelighederne, som tilhører vor herskende kærlighed.

Ord er aldrig tomme, de indeholder tanker, og tankerne indeholder de tilbøjeligheder og følelser, som tilhører vor kærlighed. Vor kærlighed udtrykker sig i tanker, og disse udtrykker sig i form af ord. Således indeholder og åbenbarer hvert ord som kommer over vore læber, noget af vor kærlighed, hvadenten denne er god eller ond. Vi åbenbarer mere af os selv, end vi måske er vidende om gennem det, som vi siger til andre, og måden hvorpå vi siger det.

Det er derfor Herren siger: "I øgleunger! hvorledes kunne I tale godt, når I er onde? Thi af hjertets overflødighed taler munden. Et godt menneske fremdrager gode ting af sit gode forråd; og et ondt menneske tager onde ting af sit onde forråd." (Matteus 12: 34,35)

Det, som vi elsker, indeholdes i det, som vi siger, og i det andet liv, i den åndelige verden, når vort indre kommer til syne - hvilket er det der menes med "dommedag" - da vil hensigten eller motivet, som ligger til grund for vore ord, blive åbenbaret. Hvis et menneske har elsket Herren og næsten, vil dette komme tilsyne; det vil ses, at de ord, han har talt, har været nyttige, har haft en god hensigt, at han har ønsket godt for sin næste i det han har sagt. Men hvis et menneske har elsket sig selv og verden mest af alt, vil også dette blive åbenbaret. Det vil blive set, at hans ord ikke havde nytten for øje. Han havde ikke noget godt endemål for øje i det, som han sagde, hans ord var utilbørlige, nytteløse, et produkt af selvtilfredshed - ord, der tog noget bort, men ikke gav noget godt tilbage. Det som man skal lægge sig på sinde er, at samtale ikke er noget endemål i sig selv; den ser altid hen til et eller andet endemål for det, som man elsker. Hvad enten vi er opmærksomme derpå eller ej, så prøver vi altid at bevise et eller andet i det, som vi siger; ord er aldrig tomme, ikke engang i tilsyneladende nytteløs snak. Der er altid en eller anden kærlighed som ligger bagved. Hvad Herren forlanger af os er, at der bør være en god kærlighed - en kærlighed, som har noget godt og nyttigt til formål, ikke noget unyttigt.

Vi bliver advaret i den himmelske lære - imod at tænke, at samtale er et endemål. Der vises os i en velkendt mindeværdighed, hvor skuffede og fortvivlede de var, som tænkte, at himmelsk lyksalighed kun bestod i samtaler. Glæden over den virkelige nytte af samtale trættede dem snart, og vendte sig til kedsommelighed - den selvfortjente straf for

misbrug af talens gave. (C.L. 5). Vi advares ligeledes derved, at der mellem årsagerne til lovmæssige skilsmisser i ægteskabet findes en ødelagt sindstilstand hos den ene af parterne, og som viser sig ved en stor lyst til at sladre, og ikke tale om andet, end hvad der er uden nogen betydning og frivolt, en utøjlet hang til at røbe hjemmets hemmeligheder." (C.L. 552).

Konversation er ikke noget endemål i sig selv, så der kan blive for megen tale, som ikke har noget nyttigt for øje. Talen er givet for nyttens skyld, og som vi har hørt, findes der virkelig nytte og glæde i selskabelig konversation, ikke mindst, når de bevidst er resultater af undersøgelse og gennemtænkning af samtalen i den hensigt at gøre den endnu mere nyttig. Altså hvem kan ikke genkende sig selv i læren fra den himmelske lære: " Den som elsker sig selv over alle ting, tænker også på sig selv i de mindste ting, og taler om sig selv. . . thi hans liv er et selvisk liv? Nyttens er nøglen, kendemærket, endemålet. Det læres os, at alle ting i universet er skabt fra nytte, til nytte og for nytte" (CL 183) og at himlen er et rige af nytter (HH).

Lad os blive ledet af begrebet om nytte og kærlighed til nytte i alt, hvad vi føler, tænker, gør og siger. Nytte betyder opfyldelse af et godt endemål, som er resultatet af foreningen af kærlighed og visdom i vore sind; det vil sige en indflydelse af det gode; det vil sige at handle og tale fra Herren, som alene er god.

Fordi Herren opfordrer os til at have nytte for øje, lod Han denne lov skrive i sit Ord: " Du skal ikke gå som en bagvasker iblandt dit folk" (Levitikus 19:16). Det er ikke en lov, der er blevet ophævet; den er i sandhed en del af læren om ægte sandhed i Ordets bogstavbetydning. Thi når det kommer til stykket, hvad godt gør en bagvasker? Hvilken nytte gøres der ved at gentage alt, hvad vi hører om andres fejl og svagheder? Kan vi ærligt hævde, at vi bevæges af en kærlighed til nytte, en kærlighed til det almene vel, en kærlighed til Herrens rige, når vi finder fornøjelse i at rapportere vor næstes skrøbeligheder; at føle så megen fornøjelse derved, at det bliver en slags besættelse hos os? Lad os foreløbig antage, at bagvaskeren er lidt usædvanlig deri, at han gør sig umage for at bekræfte den historie, han har hørt, og efter omhyggelig undersøgelse af vidneudsagnet, som der gøres i retssalen, er overbevist om rigtigheden af beretningen. Endog i så tilfælde, hvad godt gør han ved at henvende opmærksomheden på, hvad der kommer fra det naturlige menneske hos sin næste?

Det er naturligvis en anden sag, hvis folk er blevet bedraget, og det er farligt for samfundet, dersom det onde ikke bringes for lyset; i så tilfælde vil et godt menneske, som elsker nytte, visselig melde, hvad han ved. I det tilfælde tjener det som nytte.

Men hvorledes er det, når der ikke er fare for det almene gode, og når den, som er blevet afsløret og hvis svaghed har vist sig at være af en fremragende nytte for samfundet, som uden at vide det er blevet påvirket af det gode ved hans hjælp? Hvad da? Er det ikke indlysende, at bagvaskeren er en fjende af nytte, eller en fjende af Herrens rige, især hvis det er gjort på en nedsættende måde? Bliver ofrets nytte ikke slået ihjel og ødelagt ved bagvaskelsen? Det påhviler visseligt os alle, at tage nytten og den virkning den har i betragtning, i det som vi siger.

Denne appel er ikke noget forsvar for det onde, eller for dem, der gør det onde. Det er en appel til kærlighed til nytte, en appel til det almene vel.

Og måske kan vi påpege, at denne forklaring af princippet kun er en hypotese, som skal tjene til forklaring. I dette tilfælde var det den antagelse, at bagvaskeren godtog, hvad der var sandt. Selv i et sådan tilfælde kan det afstedkomme skade, som vi har set.

Men hvor meget mere skade sker der ikke, hvis det, som genfortælles, er falsk i alle detaljer, eller kun den halve sandhed? Hvad virkningen angår, kan en halv sandhed lige så vel være en fræk løgn, fuldkommen opspind.

På grund af det har vi en hellig pligt overfor Herren, Hans rige er vor næstes person og nytte, til at undersøge ethvert nedsættende rygte med al den kritiske bedømmelse, som vi ville bruge, hvis det gjaldt os selv, en i vor familie eller en af vore venner. For vi ville sikkert komme til at gøre regnskab for det utilbørlige nyttesløse ord, som udtales til skade for vor næste.

Hvis vi har tilladt os at blive unyttige bagvasker, især hvis vi har vænnet os til, med fornøjelse at tro det værste om vor næste, og gentage det øjeblikkelig med glæde uden tanke på nytte, hvordan vil vi da vise os i den åndelige verden, når vor herskende kærlighed kommer til syne? Skal vi da sige til Herren: "Herre, Herre, har vi ikke profeteret i dit navn, og har vi ikke udkastet onde ånder i dit navn, og har vi ikke gjort mægtige gerninger ved dit navn? Og da vil Herren sige dem, jeg kender eder aldrig, vig bort fra mig, I som øver uret!" (Matteus. 7: 22,23).

Fristelsen til misbrug af talens privilegium, Herrens kostelige gave til os. Som et middel til at modstå denne svaghed, og udrydde dette misbrug, skal vi huske på, at et ord altid indeholder en eller anden tilbøjelighed. Når der tales utilbørlige ord, som ikke har nogen nytte eller god hensigt, da er det kærlighed til selvet, som taler. Når selvet er det centrale, er det mest tilfredsstillende at røbe for andre, hvad disse ikke ved, selvom det, som røbes, er til skade for næsten, og selvfølgelig også for bagvaskeren. Hos nogle er et sådan øjeblik af jordisk forherligelse af en stærk fortryllelse, når de kan åbenbare en fordømmende afsløring.

Hvorfor er det således? Det kommer af, at bagvaskeren, fuld af egenkærlighed, som ofte tager form af selvmedlidenhed, og iklædt selvretfærdighed, er i stand til at indbyde til en sammenligning mellem ofret og sig selv, og det indeholder listigt eller på anden måde den forestilling, at han selv aldrig ville gøre sig skyldig i noget sådant. Lad os også huske på, at noget som er utilbørligt og nytteløst, er forbundet med helvede. Den kærlighed, som får os til at tale uden hensyn til nytte, indflyder fra helvede. Det er visseligt ikke tilfældet hos himlens engle at dvæle ved andres fejl og svagheder og afsløre dem. Det fremgår tydeligt af følgende: " Hvor der ikke er næstekærlighed, der er der egenkærlighed, og som følge deraf had mod alle, som ikke begunstiger denne egenkærlighed. Følgelig ser sådanne personer kun, hvad der er ondt, og hvis de ser noget godt, så lægger de ikke mærke til det, eller også lægger de en dårlig betydning i det. Lige omvendt er det med dem, som er i næstekærlighed.

Men forskellen på disse to slags mennesker ses især, når de kommer i det andet liv; thi hos dem, som ikke er i næstekærlighed, kommer hadet til syne i hver enkelt ting. De ønsker at undersøge enhver og endog at dømme ham. Der er intet de ønsker mere brændende, end at finde ud af, hvad der er ondt, idet de bestandig nærer tilbøjelighed til at dømme, straffe og plage. Men de, som er i næstekærlighed, ser næppe det onde hos andre, men lægger mærke til det, som der findes af godt og sandt hos dem, og søger at forklare deres ondskab og falskheder på en god måde. Dette har de fra Herren, som vender alt det onde til godt (A.C. 1079). Læg mærke til, at englens har dette" fra Herren". Denne tilbøjelighed til kun at tale nyttige ord kommer ikke fra noget menneske eller engel, men fra Herren alene, som er selve nytte, fordi Han er selve det gode.

Læsninger: Matt. 12: 32-37
H.H. 234-236